

Ocena oddziaływania na środowisko Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032

**Zespół projektowy:
Paweł Czupryn
Karol Dudka
Ludwik Gabryś**

Spis treści

1. Wstęp.....	3
1.1. Podstawy prawne opracowania prognozy.....	3
1.2. Cel prognozy.....	3
1.3. Zakres prognozy.....	3
1.4. Metodologia wykonania prognozy.....	5
2. Główne założenia projektu programu usuwania azbestu.....	5
2.1. Cele.....	6
2.2. Założenia alternatywne.....	6
3. Dokumenty nadrzędne i wytyczne przez nie cele.....	6
3.1. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.....	6
4. Aktualny stan środowiska.....	7
4.1. Wody powierzchniowe i podziemne.....	7
4.2. Gospodarka wodno-ściekowa.....	7
4.3. Ochrona powietrza.....	8
4.4. Klimat akustyczny.....	8
4.5. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.....	9
4.6. Budowa geologiczna i gleby.....	10
4.7. Zasoby przyrodnicze gminy.....	10
5. Zaniechanie realizacji Programu usuwania azbestu.....	11
6. Oddziaływanie na środowisko realizacji PUA.....	12
7. Zapobieganie i ograniczanie ujemnych oddziaływań na środowisko.....	12
8. Oddziaływania transgraniczne związane z realizacją PUA.....	13
9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	13
10. Podsumowanie.....	15
11. Bibliografia.....	15

Spis treści

Tabela 1. Wodociągi w gminie Szczyrk w latach 2002 - 2006.....	6
Tabela 2. Kanalizacja sanitarna w gminie Szczyrk w latach 2002 - 2005.....	7
Tabela 3. Charakterystyka zinwentaryzowanych „kopalni”.....	9

1. Wstęp.

Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227) „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty (...) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, ustalające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (...)” a także w przypadku wprowadzania zmian do przyjętych dokumentów (art. 50).

W celu przeprowadzenia strategicznej prognozy oddziaływania na środowisko „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Szczyrk na lata 2010-2032”, organ administracji publicznej – Wójt gminy Szczyrk, na podstawie zapisu art. 51 ust. 1 w/w ustawy, został zobowiązany do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu.

1.1. Podstawy prawne opracowania prognozy.

Podstawę formalno – prawną opracowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” stanowi

- Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227).

Zakres opracowania prognozy został zaopiniowany zgodnie z art. 57 i 58 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227) przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach.

1.2. Cel prognozy.

Celem niniejszej prognozy jest ustalenie czy zapisy zawarte w projekcie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” nie będą naruszać zasad prawidłowego działania środowiska naturalnego oraz czy zapisy stawiają zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju na równi z innymi celami gminy. Zadaniem prognozy oddziaływania na środowisko jest także ułatwienie identyfikacji możliwych do przewidzenia skutków środowiskowych oraz prawdopodobieństwa wystąpienia w przyszłości konfliktów oraz zagrożeń dla środowiska związanych z realizacją celów gminy.

Należy pamiętać, że „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” jest w swoich założeniach dokumentem ogólnym a niniejsza ocena może mieć jedynie charakter jakościowy.

1.3. Zakres prognozy.

Szczegółowe wymagania dotyczące zakresu prognozy określa ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa

w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227).

Prognoza Oddziaływania na Środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
  - różnorodność biologiczną,
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,
  - wodę,
  - powietrze,
  - powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,
  - zasoby naturalne,
  - zabytki,
  - dobra materialne,
  - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Prognoza przedstawia również:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania

alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.4. Metodologia wykonania prognozy.

Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” została sporządzona zgodnie z wymaganym zakresem w myśl art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227).

W opracowaniu wykorzystano następujące dokumenty:

- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

W załączniku nr 1 przeprowadzono analizę i ocenę oddziaływania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” posługując się tabelą przedstawiającą następujące typy oddziaływania na środowisko:

- bezpośrednie,
- pośrednie,
- wtórne,
- pozytywne,
- negatywne,
- skumulowane,
- krótkoterminowe,
- długoterminowe,
- stałe,
- chwilowe,

na następujące elementy środowiska:

- różnorodność biologiczna,
- NATURA 2000,
- ludzie,
- rośliny,
- zwierzęta,
- powietrze woda,
- powierzchnia ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,

2. Główne założenia projektu programu usuwania azbestu.

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” został sporządzony w celu realizacji „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032” na szczeblu gminnym.

2.1. Cele.

Biorąc pod uwagę cele, wynikające z dokumentów wyższego rzędu oraz aktów normatywnych, w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” wyznaczono następujące cele:

- doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie.

2.2. Założenia alternatywne.

Art. 51.2. pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. nr 199 poz. 1227) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku opracowania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” już na etapie tworzenia dokumentu władze gminne wybrały spośród wielu możliwych wariantów przedsięwzięć, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy. Decyzje zostały podjęte biorąc pod uwagę zarówno aspekty ekologiczne jak i ekonomiczne.

3. Dokumenty nadrzędne i wytyczone przez nie cele.

3.1. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”

Główne cele Programu to:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele Programu będą realizowane sukcesywnie aż do roku 2032, w którym zakładane jest oczyszczenie kraju z azbestu.

Szacuje się, że na terenie kraju w 2008 r. znajdowało się ok. 14,5 mln ton wyrobów zawierających azbest (w latach 2003-2008 usunięto ok. 1 mln ton). Przyjmuje się, iż następujące ilości odpadów zawierających azbest zostaną wycofane z użytkowania w kolejnych latach:

- w latach 2009–2012 około 28% odpadów (4 mln ton),
- w latach 2013–2022 około 35% odpadów (5,1 mln ton),
- w latach 2023–2032 około 37% odpadów (5,4 mln ton).

Program tworzy nowe możliwości, m.in.:

1. składowanie odpadów azbestowych na składowiskach podziemnych,
2. wdrażanie nowych technologii umożliwiających unicestwienie włókien azbestu.
3. pozostawianie w ziemi – w dopuszczonych prawem przypadkach – wyrobów azbestowych wycofanych z użytkowania.

Ponadto Program przewiduje:

- do 2012 r. przeprowadzenie pełnej i rzetelnej inwentaryzacji oraz ustalenie rozmieszczenia terytorialnego azbestu i wyrobów zawierających azbest,

- utworzenie i uruchomienie elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej do monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- podjęcie prac legislacyjnych umożliwiających egzekwowanie obowiązków nałożonych na podmioty fizyczne i prawne oraz zasilanie danymi elektronicznego systemu monitorowania realizacji Programu,
- zwiększenie zaangażowania administracji samorządowej, szczególnie gmin.

4. Aktualny stan środowiska.

4.1. Wody powierzchniowe i podziemne.

Obszar gminy Szczyrk leży w zlewni rzeki Żylica, będącej lewobrzeżnym dopływem rzeki Soły. Wpadają do niej liczne potoki górskie. Największe z nich, to: Czyrna, Biła, Godziszka, Wilczy, Malinów. Koryta i doliny potoków zbudowane są ze żwirów rzecznych, piasków różnoziarnistych oraz bloków piaskowca, których miąższość waha się od 6 m. do 10 m. Okresowy brak wody powoduje niekorzystne warunki życia fauny i flory potokowej.

Na skutek zniszczenia i wycięcia drzewostanów w szczytowych partiach gór nastąpiło w Szczyрку obniżenie poziomu wód gruntowych. Zaobserwowano zwiększony spływ powierzchniowy i mniejszą odporność gleb na erozję. W górnych partiach powstały obszary osuwiskowe (istniejące i ustabilizowane) oraz coraz większe obszary o predyspozycjach do powstawania różnego typu osuwisk.

Jak wynika ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczyrk” obniżenie poziomu wód gruntowych powoduje bardzo duże trudności w prowadzeniu upraw leśnych w najwyższych partiach gór (młode sadzonki usychają). Istniejące, niewielkie zasoby wód podziemnych mają charakter lokalny o małej wydajności i nie są szczegółowo rozpoznane.

Na terenie miasta brak jest naturalnych zbiorników wodnych (jezior, oczek wodnych, stawów, itp.). Wyjątkiem jest zbiornik wodny utworzony przy ujęciu wody na Żylicy. Jest on częściowo zamulony i zasypany rumoszem.

4.2. Gospodarka wodno-ściekowa.

Sieć wodociągowa jest głównym źródłem zaopatrzenia w wodę. Woda czerpana jest głównie z ujęcia wody na terenie Żylicy, zlokalizowanego przy ul. Myśliwskiej 168. Ponadto istnieją dwa ujęcia dla hotelu „Orle Gniazdo” (studnia głębinowa oraz ujęcie wód źródłanych na zboczu Klimczoka-Podmangura). Budynki leżące powyżej ujęcia miejskiego czerpią wodę z ujęć lokalnych ze źródeł, potoków i studni kopanych. Wokół ujęć wody wprowadzono strefy ochronne. Tabela 2-8 przedstawia dane dotyczące długości sieci, ilości przyłączy wodociągowych, ilości wody dostarczanej do gospodarstw oraz liczny ludności korzystającej z sieci.

Tabela 1. Wodociągi w gminie Szczyrk w latach 2002 - 2006

Sieć wodociągowa w gminie Szczyrk				
2002	2003	2004	2005	2006
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]				
12,7	12,7	12,8	27,1	27,2
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt]				
631	645	646	653	655
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam³]				
87,8	86,6	83,3	81,3	87,2

Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]				
2526	2574	2602	2656	2670

Długość sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie wynosi ok. 20,4 km wraz z przyłączami. Ścieki z terenu Gminy za pośrednictwem przepompowni ścieków w Rybarzowicach przepompowywane są do miejskiej oczyszczalni ścieków „Komorowie” przy ul. Bestwińskiej w Bielsku-Białej.

Tabela 7 zawiera zestawienie dotyczące długości sieci kanalizacyjnej, liczby przyłączy kanalizacyjnych, ilości odprowadzanych ścieków oraz liczby ludności korzystających z sieci.

Tabela 2. Kanalizacja sanitarna w gminie Szczyrk w latach 2002 - 2005

Kanalizacja sanitarna w gminie Szczyrk				
2002	2003	2004	2005	2006
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]				
20,3	20,3	20,3	20,3	20,3
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt]				
390	398	408	408	427
Ścieki odprowadzone [dam³]				
152,4	144,1	145,9	163,2	176
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]				
1654	1687	1721	1725	1765

4.3. Ochrona powietrza.

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza w gminie Szczyrk jest emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza w procesach przemysłowych są procesy spalania paliw dla potrzeb technologicznych oraz grzewczych. Przyczynami tego są przede wszystkim przestarzałe urządzenia wytwórcze, nisko sprawne instalacje ochrony środowiska, jak też spalanie niskiej jakości paliw.

Podstawową masę zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery stanowi dwutlenek węgla. Jednak najbardziej uciążliwe składniki spalin to przede wszystkim dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pył. W mniejszych ilościach emitowane są również chlorowodór, różnego rodzaju węglowodory aromatyczne i alifatyczne oraz związki węgla elementarnego w postaci sadzy. Wraz z pyłem emitowane są również metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i benzo(α)piren, który uznawany jest za jedną z bardziej znaczących substancji kancerogennych, co przy występujących stężeniach stwarza istotne ryzyko zdrowotne dla mieszkańców. Przy spalaniu odpadów z produkcji tworzyw sztucznych opartych na polichloroku winylu do atmosfery mogą dostawać się substancje chlorowcopochodne, a wśród nich dioksyny i furany. Ze źródeł emisji poza przemysłowych coraz istotniejszą rolę odgrywają źródła emisji niskiej związanej z eksploatacją w okresie zimowym niskosprawnych palenisk węglowych z kotłowni wbudowanych w domach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

4.4. Klimat akustyczny.

Na terenie Gminy Szczyrk mamy do czynienia z obszarami, w których hałas przenikający do środowiska kształtuje klimat akustycznych tych terenów, z drugiej strony występują miejsca, które nie są narażone na jakąkolwiek formę oddziaływania akustycznego związanego z działalnością człowieka. Klimat akustyczny Szczyrku w głównej mierze jest kształtowany przez ruch drogowy. Hałas generowany przez pojazdy z reguły przekracza wartości

dopuszczalne i charakteryzuje się tendencją wzrostową. Zauważono także okresowe zwiększenie zanieczyszczenia środowiska hałasem w okresie zimowym, co wynika ze wzmożonego ruchu turystycznego (sezon narciarski).

Łączna długość dróg w Szczyrku wynosi 77,2 km. W tym drogi gminne – 62 km, powiatowe – 5,1 km, wojewódzkie – 10,1 km. Powiązanie miasta z układem komunikacji zewnętrznej zapewniają dwie drogi.

- droga wojewódzka o charakterze regionalnym nr 942, relacji Bielsko-Biała-Szczyrk-Wisła,
- droga powiatowa (ul. Graniczna) relacji Buczkowice-Szczyrk.

Największe natężenie ruchu notuje się tu w sezonie zimowym. Znaczne różnice natężenia występują także w odniesieniu do poszczególnych dni tygodnia, przy czym szczyt ruchu drogowego przypada na soboty, niedziele i święta. Z analizy danych i obserwacji wynika, iż w w/w okresach maksymalnego natężenia ruchu kołowego należy spodziewać się przekroczeń dopuszczalnych poziomów dźwięku na terenach akustycznie chronionych.

4.5. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku na obszarze gminy Szczyrk są:

- elektromagnetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje radiowe i telewizyjne,
- łączność radiowa, w tym CB radio, radiotelefony i telefonia komórkowa,
- stacje radiolokacji i radionawigacji.

Znaczenie tego oddziaływania w ostatnich latach rośnie. Powodowane jest to przez burzliwy rozwój radiokomunikacji oraz powstawanie coraz większej liczby stacji nadawczych, radiowych

i telewizyjnych. Dodatkowymi źródłami promieniowania niejonizującego są stacje bazowe telefonii komórkowych, systemów przywoławczych, radiotelefonicznych, alarmowych, komputerowych, itp., pokrywających coraz większą siecią obszary skupisk ludności.

Zasilanie gminy Szczyrk w energię elektryczną, odbywa się za pośrednictwem stacji transformatorowych 15/04 kV, zlokalizowanych na terenie tzw. Głównych Punktów Zasilania, (GPZ), które zasilane są liniami 110 kV z sieci Beskidzkiej Energetyki S.A.

Przez teren Szczyrku przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110 kV relacji:

- EC Bielsko-Szczyrk
- Szczyrk – Żywiec

Oprócz źródeł niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz, na terenie Szczyrku zlokalizowanych jest szereg obiektów radiokomunikacyjnych, w tym głównie stacje bazowe telefonii komórkowej.

Stacje bazowe telefonii komórkowej pracują wyłącznie w paśmie mikrofalowym, tzn. na częstotliwościach powyżej 300 MHz. Znajdujące się na terenie Gminy Szczyrk stacje bazowe telefonii komórkowej należą do:

- Polskiej Telefonii Cyfrowej „Era-GSM”
nr 54142 Szczyrk, Góra Skrzyczne
- Polskiej Telefonii Komórkowej „Centertel”
nr 5104 Szczyrk, ul. Wrzosowa 25 (DW Centrum)

Zgodę na realizację inwestycji w 2006 r. otrzymali:

- PTK „Centertel” Sp. z o.o.: budowa stacji bazowej telefonii komórkowej nr 5913 (Salmopol), góra Kotarz, obręb Szczyrk

- PTK „Centertel” Sp. z o.o.: rozbudowa stacji bazowej telefonii komórkowej nr 5111 (Skrzyczne) na istniejącej wieży, szczyt G. Skrzyczne

Ponadto zgodę na realizację inwestycji w 2007 r. otrzymali:

- Polska Telefonia Komórkowa „Centertel”: budowa stacji bazowej telefonii komórkowej nr 2611 SZCZYRK II na dachu istniejącego budynku HOTEL ZACISZE w Szczyrku, ul. Myśliwska 5

Na terenie Gminy Szczyrk zlokalizowane są ponadto stacje nadawcze radiofoniczne oraz telewizyjne, usytuowane na obiektach Telekomunikacji Polskiej S.A.

4.6. Budowa geologiczna i gleby.

Szczyrk zbudowany jest na tzw. fliszu karpackim, czyli naprzemianległych ławicach piaskowców i łupków oraz mniejszych ilościach: zlepieńców, margli i wapieni. Procentowo największy udział posiadają piaskowce i łupki warstw godulskich. Piaskowce godulskie są skałami twardymi, drobnoziarnistymi o spoiwie z reguły krzemionkowo-węglanowym. Na silnie kamienistej zwietrzelinie tych piaskowców powstają gleby skrytobelicowe i bielicowe stanowiące siedlisko borów mieszanych i lasów mieszanych. Na zwietrzelinie piaskowca powstają zasobniejsze gleby brunatne. Dominującym gatunkiem w górach jest zwietrzelina średnio i silnie kamienista o składzie od pyłu gliniastego do gliny średniej. W dolinach rzecznych występują mady rzeczne ciężkie i bardzo ciężkie z rumoszem w podłożu. Najwięcej występuje tu gleb IV, V i VI klasy.

W obrębie miasta Szczyrk nie stwierdzono występowania surowców podstawowych. Surowce pospolite reprezentowane są na tym terenie przez surowce okruchowe- żwiry. Utwory żwirowo-piaszczyste koncentrują się głównie w dolinie rzeki Żylicy. Nie prowadzono prac mających na celu określenie ich miąższości i jakości. Jak wynika ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szczyrk” zbyt małe rozproszenie tych utworów nie daje podstaw na udokumentowanie złóż o znaczeniu przemysłowym. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę dwóch odkrywek.

Tabela 3. Charakterystyka zinwentaryzowanych „kopalin”

Nr odkrywki	Miejscowość – właściciel	Okres	Rodzaj surowca	Dawne i alternatywne zastosowanie surowca	Miąższość nakładu	Forma	Uwagi
6	Salmopol Okręg Zarządu Lasów Państwowych	Kreda	Piaskowiec	Do budowy murów i fundamentów	0,8	Masyw	Aktualnie nieczynna
7	Gronicek Kubica Aleksander	Czwartorzęd	Glina	Do produkcji cegły palonej	Nie ustalona	Glina zwietrzelinowa	Odkrywka czynna

4.7. Zasoby przyrodnicze gminy.

Lasy mają duży udział w powierzchni gminy Szczyrk. . Obszary leśne pozostające w granicach administracyjnych tej gminy stanowią ok. 22% tej powierzchni. Fragmenty żyznej buczyny karpackiej, kwaśniej buczyny górskiej i jaworzyny górskiej z miesięcznicą trwałą charakteryzują się składem gatunków właściwym dla roślinności o charakterze naturalnym. Występują na stokach Beskidu Śląskiego w reglu dolnym. W administracji Lasów Państwowych, Nadleśnictwo Bielsko obręb Szczyrk i Wapienica znajduje się ok. 9940 ha. Do kompleksów lasów państwowych przylegają enklawy lasów niepaństwowych, pozostających w zarządzie wspólnot leśnych, osób prywatnych i prawnych. W strukturze drzewostanu

dominuje świerk (ok. 72%), buk z jodłą i świerkiem (17%), jodła z brzozą i grabem (11%). Prócz lasów, na terenie gminy Szczyrk występują zbiorowiska roślinności nieleśnej. Skoncentrowane są one wokół cieków wodnych i na terenach podmokłych. Zwłaszcza na terenie łąk związanych z wilgotnymi siedliskami spotyka się liczne gatunki roślin będące pod ochroną i występujące stosunkowo rzadko.

Zbiorowiskom leśnym i nieleśnym towarzyszy często bardzo bogata różnorodność fauny. Występująca na terenie Szczyrku zwierzyzna jest stosunkowo szeroko reprezentowana. Występują tu sarny, dziki, zające, bażanty, lisy, borsuki i kuny. W leśnictwie Salmopol pojawiają się wilki i niedźwiedzie, które przechodzą ze Słowacji. Występujące w lasach Szczyrku jelenie nie posiadają naturalnego wroga, co spowodowało, iż ich popularyzacja wzrosła i czyni znaczne szkody. Z ptaków można tu spotkać: puszczyka, sowę uszatkę, myszołowa, czarnego dzięcioła, szczygła, drozda obroźnego, jarzabki i jastrzębie. Nad brzegiem Żylicy żyje chroniony ptak z rzędu wróblowatych – pluszcz. Na nasłonecznionych zboczach gór spotyka się padalca, zaskrońca, żmiję i salamandrę plamistą. W Żylicy i jej dopływach występują ryby typowe dla potoków górskich o czystej wodzie i bystrym nurcie – pstrągi i lipienie. Z uwagi na okresowe susze obserwuje się znaczne zmniejszenie ilości pstrągów.

Na terenie gminy Szczyrk znajduje się także część obszaru należącego do sieci Natura 2000. Obszar ten to Specjalny Obszar Ochrony Beskid Śląski (kod: PLH240005) – typ ostoi B. Obszar o powierzchni ponad 26 tys. ha położony jest w masywie Beskidu Śląskiego (najbardziej na zachód wysuniętej części Beskidów Zachodnich), z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Tworzą go dwa pasma górskie: Stożka i Czantorii oraz pasmo Baraniej Góry. Większość obszaru pokryta jest lasami, w głównej mierze sztucznymi monokulturami świerkowymi, jednakże występują tu również fragmenty naturalnych oraz dobrze zachowanych, zróżnicowanych kompleksów leśnych. Beskid Śląski, ze względu na swoje bogactwo siedliskowe, ma szczególne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności w skali europejskiej. Stwierdzono, iż występuje tu 16 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Jednymi z najcenniejszych są zachowane fragmenty lasu jodłowo-bukowo-świerkowego o charakterze naturalnym, usytuowane na północno-zachodnich stokach Baraniej Góry. Masyw Baraniej Góry stanowi cenne miejsce występowania dolnoreglowego boru jodłowo-świerkowego oraz boru na torfie. Natomiast w północnej części Beskidu Śląskiego występują największe w polskich Karpatach powierzchnie porośnięte przez lasy jaworowe z miesięcznicą trwałą (wieloletnią rośliną zielną). Roślinność nieleśna również odznacza się dużym zróżnicowaniem, w tym szczególnie interesujące są murawy kserotermiczne (gatunki preferujące siedliska ciepłe i suche) na górze Tuł. Ponadto na terenie ostoi zidentyfikowano 21 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, odnotowując liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych zwierząt i roślin, jak np. tojadu morawskiego (jedno z 4 stanowisk w Polsce) czy tocji karpackiej (jedno z 4 regionów występowania).

5. Zaniechanie realizacji Programu usuwania azbestu.

Działania zaplanowane do realizacji w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” mają z założenia na celu poprawę stanu środowiska naturalnego na terenie gminy i w efekcie wpływać pozytywnie na zdrowie człowieka..

Brak realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” prowadzić będzie do:

- pogorszenie się stanu zdrowia mieszkańców gminy,

- pogorszenia się stanu zdrowia innych organizmów żywych występujących na terenie gminy,
- braku wywiązania się z obowiązku usunięcia materiałów azbestowych z terenu gminy wyznaczonym przez dokumenty wyższego szczebla (tj. do 2032 roku).

W przypadku nie wdrożenia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” można spodziewać się pogłębienia negatywnych trendów i wzrostu zanieczyszczenia środowiska naturalnego, a także pogorszenie się stanu zdrowia ludzi oraz innych organizmów żywych występujących na terenie gminy.

6. Oddziaływanie na środowisko realizacji PUA.

Przedsięwzięcia realizowane na terenie gminy Szczyrk w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie one mają na celu usunięcie i utylizację wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy. Szczegółowa analiza i ocena wpływu powyższego programu na poszczególne elementy środowiska została przedstawiona w załączniku nr 1 do niniejszego opracowania.

7. Zapobieganie i ograniczanie ujemnych oddziaływań na środowisko.

Wszystkie przedsięwzięcia zawarte w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032”, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko związane są z procesem demontażu azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz ich utylizacją. Negatywne oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji można ograniczyć poprzez odpowiednie zabezpieczenie obszaru demontażu wyrobów azbestowych, wykorzystywanie odpowiedniego sprzętu, technologii oraz materiałów. Działanie takie będzie niezbędne gdyż azbest, pomimo szkodliwego oddziaływania na organizm ludzki, wykorzystywany był zazwyczaj w bezpośrednim kontakcie z człowiekiem. Usuwanie azbestu może być przeprowadzane wyłącznie przez przedsiębiorstwa posiadające odpowiednie doświadczenie oraz sprzęt gwarantujący zapewnienie bezpieczeństwa ludności oraz siedliskom przyrodniczym znajdującym się w pobliżu miejsca demontażu.

Prace demontażowe wyrobów azbestowych mogą stanowić zagrożenie dla występujących w okolicy zwierząt, w tym ptaków. Ważną sprawą jest przygotowanie miejsca tymczasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych na placu budowy, przed transportem na składowisko. Teren prac powinien być wydzielony i zabezpieczony przed dostępem osób niepowołanych. Przy pracach elewacyjnych powinny być stosowane odpowiednie kurtyny zasłaniające fasadę obiektu, do podłoża, a teren wokół, objęty kurtyną, powinien być wyłożony folią, dla łatwego oczyszczania po każdej zmianie roboczej. Ponadto aby chronić organizmy żywe, w tym zwierzęta i ludzi, należy zastosować kilka ogólnych zasad:

- nawilżania wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usunięciem i utrzymywanie w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
- demontażu całych wyrobów (płyty, rur, kształtek itp.) bez jakiegokolwiek uszkodzenia, tam gdzie jest to technicznie możliwe,
- odspajania wyrobów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych narzędzi mechanicznych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze,

- prowadzenia kontrolnego monitoringu powietrza, w przypadku występowania przekroczeń dopuszczalnych stężeń pyłu azbestu w miejscu pracy, w tym również z wyrobami zawierającymi krokydolit,
- składowania na tej samej zmianie roboczej, usuniętych odpadów zawierających azbest, po ich szczelnym opakowaniu – na miejscu tymczasowego magazynowania odpadów,
- codziennego starannego oczyszczanie strefy prac i terenu wokół, dróg wewnętrznych oraz maszyn i urządzeń – z wykorzystaniem podciśnieniowego sprzętu odkurzającego, zaopatrzonego w filtry HEPA lub na mokro. Niedopuszczalne jest ręczne zamiatanie na sucho, jak również czyszczenie pomieszczeń i narzędzi pracy przy użyciu sprężonego powietrza.

Zastosowanie powyższych metod podczas prac mających na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest pozwoli na zminimalizowanie ich negatywnego wpływu na zwierzęta i ludzi mieszkających w okolicy miejsca przeprowadzania prac.

Do utylizacji odpadów zawierających azbest zaleca się także wykorzystywanie najnowszych i najbardziej skutecznych metod.

8. Oddziaływania transgraniczne związane z realizacją PUA.

Realizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” z racji lokalizacji gminy Szczyrk nie będzie wykazywała na środowisko wpływu o charakterze transgranicznym.

9. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz. 1227) „przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty (...) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, ustalające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (...)” a także w przypadku wprowadzania zmian do przyjętych dokumentów (art. 50).

W celu przeprowadzenia strategicznej prognozy oddziaływania na środowisko „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Szczyrk na lata 2010-2032”, organ administracji publicznej – Wójt gminy Szczyrk, na podstawie zapisu art. 51 ust. 1 w/w ustawy, został zobowiązany do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko projektu *Programu*.

Szczegółowe wymagania dotyczące zakresu prognozy określa art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 nr 199 poz 1227).

Zakres opracowania prognozy został zaopiniowany zgodnie z art. 57 i 58 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U.

z 2008 nr 199 poz. 1227) przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach.

W prognozie oddziaływania na środowisko „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032” określono jej cel, którym jest ustalenie czy zapisy zawarte w w/w projekcie nie będą naruszać zasad prawidłowego działania środowiska naturalnego oraz wywierać negatywnego wpływu na mieszkańców gminy. Podano także cele i założenia dokumentów wyższego stopnia opisujących problematykę usuwania azbestu oraz wyrobów azbestowych. Kolejną częścią niniejszej prognozy jest krótka charakterystyka aktualnego stanu środowiska. Wpierw opisano stan wód na terenie gminy Szczyrk. Obszar gminy leży w zlewni rzeki Żylica, będącej lewobrzeżnym dopływem rzeki Soły. Wpadają do niej liczne potoki górskie. Największe z nich, to: Czyrna, Biła, Godziszka, Wilczy, Malinów. Okresowy brak wody na okolicznych terenach powoduje niekorzystne warunki życia fauny i flory potokowej. Sieć wodociągowa jest głównym źródłem zaopatrzenia gminy w wodę. Czerpana jest ona głównie z ujęcia wody na terenie Żylicy, zlokalizowanego przy ul. Myśliwskiej 168. Ponadto istnieją dwa ujęcia dla hotelu „Orle Gniazdo” (studnia głębinowa oraz ujęcie wód źródłanych na zboczu Klimczoka-Podmangura). Budynki leżące powyżej ujęcia miejskiego czerpią wodę z ujęć lokalnych ze źródeł, potoków i studni kopanych. Długość sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie wynosi ok. 20,4 km wraz z przyłączami. Ścieki z terenu Gminy za pośrednictwem przepompowni ścieków w Rybarzowicach przepompowywane są do miejskiej oczyszczalni ścieków „Komorowie” przy ul. Bestwińskiej w Bielsku-Białej.

Kolejnym elementem środowiska opisanym w projekcie jest aktualny stan jakościowy powietrza. Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza w gminie Szczyrk jest emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń powietrza w procesach przemysłowych są procesy spalania paliw dla potrzeb technologicznych oraz grzewczych. Przyczynami tego są przede wszystkim przestarzałe urządzenia wytwórcze, nisko sprawne instalacje ochrony środowiska, jak też spalanie niskiej jakości paliw. Klimat akustyczny gminy jest głównie określany hałasem komunikacyjnym. Na terenie gminy głównym źródłem tego hałasu może być droga wojewódzka nr 942, relacji Bielsko-Biała – Szczyrk - Wisła oraz droga powiatowa (ul. Graniczna) relacji Buczkowice-Szczyrk. Na poziom hałasu komunikacyjnego mają wpływ czynniki związane z warunkami ruchu, parametrami drogi, rodzajem pojazdów. Należy zaznaczyć, iż zagrożenie środowiska hałasem drogowym znacznie wzrasta, co spowodowane jest przede wszystkim wzrostem liczby pojazdów.

Duży wpływ na środowisko może mieć także promieniowanie elektromagnetyczne. Źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy są urządzenia do wytwarzania i przesyłania energii elektrycznej oraz urządzenia radiokomunikacyjne. Przez teren Szczyrku przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110 kV relacji EC Bielsko-Szczyrk oraz Szczyrk – Żywiec. Oprócz źródeł niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz, na terenie Szczyrku zlokalizowanych jest szereg obiektów radiokomunikacyjnych, w tym głównie stacje bazowe telefonii komórkowej pracujące wyłącznie w paśmie mikrofalowym, tzn. na częstotliwościach powyżej 300 MHz.

Szczyrk zbudowany jest na tzw. fliszu karpackim, czyli naprzemianległych ławicach piaskowców i łupków oraz mniejszych ilościach: zlepieńców, margli i wapieni. Procentowo największy udział posiadają piaskowce i łupki warstw godulskich. Na silnie kamienistej zwietrzelinie piaskowców godulskich powstają gleby skrytobelicowe i belicowe stanowiące siedlisko borów mieszanych i lasów mieszanych. Na zwietrzelinie innych rodzajów piaskowca powstają zasobniejsze gleby brunatne. Dominującym gatunkiem w górach jest zwietrzelina średnio i silnie kamienista o składzie od pyłu gliniastego do gliny średniej. W dolinach rzecznych występują mady rzeczne ciężkie i bardzo ciężkie. Najwięcej występuje tu gleb IV, V i VI klasy.

Dużą część gminy Szczyrk zajmują obszary leśne o bogatych warunkach siedliskowych. Część z nich objęta jest ochroną w ramach sieci Natura 2000. Na terenie gminy istnieją również inne formy ochrony takie jak: użytki ekologiczne, kompleksy leśne, parki krajobrazowe oraz pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej.

W kolejnych punktach *Prognozy oddziaływania na środowisko „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032”* opisano zmiany w środowisko w przypadku zaniechania w/w planu oraz sposoby ograniczenia negatywnego wpływu realizacji „*Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032*” . W dołączonym załączniku przedstawiono natomiast jego wpływ na poszczególne elementy środowiska.

10. Podsumowanie

Analizując negatywne i pozytywne skutki realizacji „*Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032*” (szczegółowo przedstawione w załączniku nr 1), można stwierdzić, iż pomimo chwilowych, negatywnych oddziaływań na środowisko, należy przystąpić do realizacji *Programu*, gdyż planowane inwestycje przyczynią się do:

- poprawy jakości środowiska,
- poprawy zdrowia ludzi,
- spełnienia wymogów określonych w dokumentach wyższego rzędu,
- poprawy komfortu życia mieszkańców Gminy,

11. Bibliografia

1. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”
2. „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szczyrk na lata 2010-2032”